

Civilutskottets betänkande 2018/19:CU14

Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer

---

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till bl.a. en ny lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

EU har inom ramen för ett fördjupat samarbete antagit två förordningar om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden, och förordningarna är tillämpliga på sådana förmögenhetsförhållanden som har gränsöverskridande följder. De skapar ett gemensamt regelverk när det gäller i vilket land och enligt vilket lands lag en bodelning eller någon annan fråga om makars eller registrerade partners förmögenhetsförhållanden ska prövas. De innehåller också regler om äktenskapsförord och lagvalsavtal samt om erkännande och verkställighet av avgöranden som har meddelats i en annan medlemsstat.

För att förordningarna ska kunna tillämpas i praktiken i svensk rätt föreslår regeringen kompletterande bestämmelser till förordningarna i en ny lag. Regeringen föreslår också att befintliga svenska internationellt privat- och processrättsliga regler om makars förmögenhetsförhållanden i andra fall än som avses i förordningarna och om sambors förmögenhetsförhållanden ska samlas i den nya lagen. Lagen ska benämnas lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2019.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns tre reservationer (M, SD, L).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:50 Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Tre yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer	5
Reservationer	9
1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (SD)	9
2. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (M, L)	10
3. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (SD)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionerna	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer,
2. lag om ändring i äktenskapsbalken,
3. lag om ändring i förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap,
4. lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område,
5. lag om ändring i lagen (1987:788) om införande av äktenskapsbalken,
6. lag om ändring i lagen (2015:417) om arv i internationella situationer.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:50 punkterna 1–6 och avslår motion

2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. Lagstiftningens framtida utformning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M).

Reservation 2 (M, L)

Reservation 3 (SD)

Stockholm den 11 april 2019

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Mats Green (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Henrik Edin (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2018/19:50 Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Den 24 juni 2016 antogs dels rådets förordning (EU) 2016/1103 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden, dels rådets förordning (EU) 2016/1104 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. I propositionen föreslås de lagändringar som förordningarna ger anledning till.

Till grund för regeringens förslag i propositionen finns förslag från Utredningen om EU-bodelning i betänkandet Makars, registrerade partners och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer (SOU 2017:90). Betänkandet har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Två motioner med sammanlagt tre yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till bl.a. en ny lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer och till ändring i äktenskapsbalken. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande om avslag på förslaget om ändring i äktenskapsbalken.

Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden i fråga om lagstiftningens framtida utformning.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (M, L) och 3 (SD).

Positionen

Det blir allt vanligare att makar eller sambor har anknytning till ett annat land. De kan t.ex. ha varit bosatta eller ha egendom utomlands. Vid en bodelning eller någon annan fråga som rör makarnas eller sambornas förmögenhetsförhållanden kan anknytningar till flera länder leda till praktiska och juridiska svårigheter. Det kan handla om var och enligt vilket lands lag en bodelning ska göras vid ett dödsfall eller en separation.

EU har inom ramen för ett fördjupat samarbete antagit två förordningar om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden, och förordningarna är tillämpliga på sådana förmögenhetsförhållanden som har gränsöverskridande följder. De skapar ett gemensamt regelverk när det gäller i vilket land och enligt vilket lands lag en bodelning eller någon annan fråga om makars eller registrerade partners förmögenhetsförhållanden ska prövas. De innehåller också regler om äktenskapsförord och lagvalsavtal samt om erkännande och verkställighet av avgöranden som har meddelats i en annan medlemsstat. EU-förordningarna började tillämpas den 29 januari 2019. De är i sin egenskap av EU-förordningar bindande och direkt tillämpliga i de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet, däribland Sverige.

För att förordningarna ska kunna tillämpas i praktiken i svensk rätt föreslår regeringen kompletterande bestämmelser till förordningarna i en ny lag. För att få en mer sammanhållen och lättöverskådlig lagstiftning på området föreslås även att befintliga svenska internationellt privat- och processrättsliga regler om makars förmögenhetsförhållanden i andra fall än som avses i förordningarna och om sambors förmögenhetsförhållanden ska samlas i den nya lagen. Lagen ska benämnas lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Regeringen föreslår också en ändring i 7 kap. 3 § andra stycket äktenskapsbalken, som innehåller bestämmelser om formkrav för äktenskapsförord. Genom den föreslagna ändringen införs ett krav på att ett äktenskapsförord, förutom att vara skriftligt och undertecknat, även ska vara daterat. (Av tredje stycket i samma paragraf följer att äktenskapsförordet också ska registreras.) Det nya dateringskravet syftar till att skapa överensstämmelse med det krav på datering som EU-förordningarna ställer upp för äktenskapsförord som rör förmögenhetsförhållanden med gränsöverskridande följd. Det skulle, anför regeringen, i många fall vara svårt för enskilda och Skatteverket att bedöma om dateringskravet är tillämpligt. Det är vidare knappast möjligt eller ändamålsenligt att i den svenska lagen på denna grund göra en åtskillnad mellan olika äktenskapsförord. Ett generellt krav på datering bör därför enligt regeringen införas för äktenskapsförord. Regeringen konstaterar i sammanhanget att de flesta äktenskapsförord redan i dag är daterade.

Av samma paragraf i äktenskapsbalken framgår att även den som är underårig kan ingå ett äktenskapsförord, men att förmyndarens skriftliga medgivande då ska inhämtas. Regeringen förklarar i propositionen att bestämmelser med denna innebörd har funnits under lång tid och att en remissinstans ifrågasätter om det finns ett behov av att behålla möjligheten för en underårig att ingå äktenskapsförord. Regeringen konstaterar att det inte längre är möjligt för barn att få dispens att gifta sig (se 2 kap. 1 § äktenskapsbalken samt prop. 2013/14:208). Det har också införts en ny huvudregel om att inga utländska barnäktenskap ska erkännas i Sverige. Undantag kan aldrig göras om någon av parterna fortfarande är under 18 år (se 1 kap. 8 a § lagen [1904:26 s. 1] om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap). Bestämmelserna som möjliggör för underåriga att ingå äktenskapsförord har alltså i stora delar spelat ut sin roll. De kan dock enligt regeringen fortfarande ha betydelse för den som ingår äktenskap i nära anslutning till att han eller hon blir myndig. Vidare skulle ett slopande av bestämmelserna kunna inskränka möjligheterna att i förväg med förmyndarens medgivande komma överens om egendomsordningen i äktenskapet. Utan ytterligare underlag finns det enligt regeringen inte förutsättningar att göra den ändring som remissinstansen föreslår.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2019.

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:3036 begär Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) att riksdagen ska avslå regeringens förslag om ändring i äktenskapsbalken (yrkande 1). Motionärerna begär också ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett nytt förslag till ändring i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken som innebär att möjligheten för underåriga att ingå äktenskapsförord tas bort (yrkande 2). Motionärerna invänder inte mot det föreslagna nya dateringskravet för äktenskapsförord i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken, men anser att det

är oacceptabelt att i en reviderad lydelse av paragrafen behålla gamla bestämmelser om möjligheter för underåriga att ingå äktenskapsförord. I avvaktan på att en ny lydelse av paragrafen tas fram anser motionärerna att den nuvarande lydelsen ska kvarstå oförändrad.

I kommittémotion 2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör se över lagstiftningen som rör äktenskap i syfte att utreda om det finns bestämmelser som relaterar till underåriga och om det finns ett fortsatt behov av sådana bestämmelser. Motionärerna hänvisar till regleringen i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken om möjligheten för underåriga att ingå äktenskapsförord och anför att den typen av bestämmelser kan väcka anstöt. Samtidigt kan det enligt motionärerna inte uteslutas att det finns ett fortsatt behov av sådana bestämmelser, och motionärerna pekar på att regeringen i detta lagstiftningsärende inte haft tillräckligt underlag för att göra några ändringar i aktuellt hänseende.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att makar, registrerade partner och sambor kan förutse vilka regler som kommer att gälla för deras förmögenhetsförhållanden. Behovet av förutsebarhet är särskilt stort när makarna, partnerna eller samborna har anknytning till flera länder. Det kan handla om var en bodelning ska eller kan ske och enligt vilket lands lag bodelningen ska göras vid en separation eller ett dödsfall. Men det kan även handla om i vilken utsträckning en bodelning gäller i ett annat land. Det som nu har sagts gäller inte bara bodelning utan även andra frågor om makarnas, partnernas eller sambornas förmögenhetsförhållanden. Det är därför positivt att EU inom ramen för ett fördjupat samarbete har antagit två förordningar för att underlätta hanteringen av makars och registrerade partners förmögenhetsrättsliga förhållanden i internationella situationer.

EU-förordningarna är direkt tillämpliga i Sverige. För att tillämpningen av förordningarna ska fungera i praktiken och för att få en mer sammanhållen och lättöverskådlig lagstiftning på området föreslås i propositionen kompletterande bestämmelser till förordningarna och att de svenska bestämmelserna om makars, registrerade partners och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer samlas i en ny lag. Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag i dessa delar, och utskottet anser att förslagen bör antas av de skäl som anförs i propositionen.

När det sedan gäller regeringens förslag om ändring i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken konstaterar utskottet att det handlar om att införa ett nytt dateringskrav för äktenskapsförord i syfte att skapa överensstämmelse med det krav på datering som EU-förordningarna ställer upp för äktenskapsförord som rör förmögenhetsförhållanden med gränsöverskridande följder. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det i många fall skulle vara svårt för

enskilda och Skatteverket att avgöra om dateringskravet är tillämpligt samt att det knappast är möjligt eller ändamålsenligt att i den svenska lagen på denna grund göra en åtskillnad mellan olika äktenskapsförord. Vidare konstaterar utskottet att det i ärendet inte har framförts några invändningar mot det föreslagna nya dateringskravet i sig. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag om ändring i den aktuella paragrafen. Den omständigheten att regeringen i detta lagstiftningsärende saknat förutsättningar att ändra bestämmelserna i samma paragraf om underårigas möjlighet att ingå äktenskapsförord motiverar enligt utskottet inte ett annat ställningstagande. Med avslag på motion 2018/19:3036 (SD) yrkande 1 bör därför även regeringens förslag till ändring i äktenskapsbalken antas.

Lagstiftningens framtida utformning

Mot bakgrund av regeringens uttalanden i propositionen när det gäller bestämmelserna i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken om underårigas möjlighet att ingå äktenskapsförord, vilka ifrågasatts i motionerna, förutsätter utskottet att regeringen i ett lämpligt sammanhang ser över bestämmelserna, och eventuella andra liknande bestämmelser, i syfte att utreda om det fortfarande finns ett behov av dessa. Därmed anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av övriga motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden i fråga om lagstiftningens framtida utformning. Även dessa motionsyrkanden bör därför avslås.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (SD)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken,
- b) antar regeringens förslag till

1. lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer,

2. lag om ändring i förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap,

3. lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område,

4. lag om ändring i lagen (1987:788) om införande av äktenskapsbalken,

5. lag om ändring i lagen (2015:417) om arv i internationella situationer.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:50 punkterna 1 och 3–6 samt motion

2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår proposition 2018/19:50 punkt 2.

Ställningstagande

Vi har till att börja med inte någon annan uppfattning än majoriteten när det gäller regeringens förslag om att i en ny lag införa kompletterande bestämmelser till de aktuella EU-förordningarna och att i samma lag också samla befintliga svenska internationellt privat- och processrättsliga regler om makars förmögenhetsförhållanden i andra fall än som avses i förordningarna och om sambors förmögenhetsförhållanden.

När det sedan gäller regeringens förslag om ändring i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken har vi inga invändningar mot det föreslagna nya dateringskravet för äktenskapsförord i sig. Vi konstaterar dock att den föreslagna lydelsen av paragrafen också oförändrat innehåller gamla bestämmelser om möjligheter för underåriga att ingå äktenskapsförord. Mot bakgrund av att det sedan 2014 inte längre är möjligt för barn att få dispens att gifta sig i Sverige och att vi numera inte heller erkänner utländska barnäktenskap, tycker vi att det är oacceptabelt att i en reviderad lydelse av paragrafen behålla dessa bestämmelser. I propositionen anför regeringen att den inte haft tillräckligt underlag för att i detta lagstiftningsärende ändra bestämmelserna i fråga. Vi

anser dock att samtliga ändringar i paragrafen lämpligen bör göras i ett sammanhang. I avvaktan på att detta kan ske bör den nuvarande lydelsen av paragrafen kvarstå oförändrad. Regeringens förslag till ändring i äktenskapsbalken bör därför avslås (punkten 2 i propositionen).

2. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (M, L)

av Mats Green (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Lars Beckman (M), David Josefsson (M) och Henrik Edin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M) och
avslår motion
2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Det lagförslag i fråga om 7 kap. 3 § äktenskapsbalken som vi tidigare i betänkandet ställt oss bakom innehåller, förutom ett nytt dateringskrav för äktenskapsförord, även gamla bestämmelser om underårigas möjlighet att ingå äktenskapsförord. Mot bakgrund av att det sedan 2014 inte längre är möjligt för barn att få dispens att gifta sig i Sverige och att vi numera inte heller erkänner utländska barnäktenskap, kan dock sådana bestämmelser om underåriga väcka anstöt. Samtidigt kan det inte uteslutas att det finns ett fortsatt behov av bestämmelserna, och vi konstaterar att regeringen inom ramen för detta lagstiftningsärende inte haft tillräckligt underlag för att göra några ändringar i aktuellt hänseende.

Mot den bakgrunden anser vi att regeringen bör ta nödvändiga initiativ till att se över lagstiftningen som rör äktenskap i syfte att utreda om det finns bestämmelser som relaterar till underåriga och om det finns ett fortsatt behov av sådana bestämmelser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (SD)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motion

2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M).

Ställningstagande

Vi har i vår reservation under förslagspunkten 1 yrkat avslag på regeringens förslag om ändring i äktenskapsbalken. Oavsett om den reservationen bifalls av riksdagen eller inte kvarstår i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken de gamla bestämmelserna om underårigas möjlighet att ingå äktenskapsförord. Mot bakgrund av att det sedan 2014 inte längre är möjligt för barn att få dispens att gifta sig i Sverige och att vi numera inte heller erkänner utländska barnäktenskap anser vi att dessa bestämmelser är förlegade och bör utgå.

Regeringen bör därför återkomma med ett förslag till ändring i 7 kap. 3 § äktenskapsbalken som innebär att möjligheten för underåriga att ingå äktenskapsförord tas bort. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:50 Makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1987:788) om införande av äktenskapsbalken.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:417) om arv i internationella situationer.

Följdmotionerna

2018/19:3036 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn inte ska ingå äktenskapsförord och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3040 av Mats Green m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen som rör äktenskap i syfte att utreda om det finns bestämmelser som relaterar till minderåriga och huruvida det finns ett fortsatt behov av sådana bestämmelser och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

2 § Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande:

– I 2 kap. finns bestämmelser som kompletterar EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden, nämligen rådets förordning (EU) 2016/1103 av den 24 juni 2016 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden, och rådets förordning (EU) 2016/1104 av den 24 juni 2016 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

– I 3 kap. finns särskilda bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden i nordiska situationer.

– I 4 kap. finns bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden i andra internationella situationer.

– I 5 kap. finns bestämmelser om sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

– I 6 kap. finns bestämmelser om registrering av lagvalsavtal mellan makar och om hemvist och reservforum.

2 kap. EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser som kompletterar EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden.

Det som föreskrivs i kapitlet om makar gäller även för registrerade partners som omfattas av EU:s förordning om registrerade partners förmögenhetsförhållanden.

Registrering av äktenskapsförord och lagvalsavtal

2 § Bestämmelser om formkrav för äktenskapsförord finns i artikel 25 i EU:s förordning om makars förmögenhetsförhållanden. Bestämmelser om formkrav för partnerskapsförord finns i artikel 25 i EU:s förordning om registrerade partners förmögenhetsförhållanden. I 7 kap. 3 § tredje stycket och 16 kap. äktenskapsbalken finns bestämmelser om registrering som kompletterar förordningarna.

Bestämmelser om formkrav för lagvalsavtal finns i artikel 23 i EU:s förordning om makars förmögenhetsförhållanden och artikel 23 i EU:s förordning om registrerade partners förmögenhetsförhållanden. I 6 kap. 1 § i denna lag och i 16 kap. äktenskapsbalken finns bestämmelser om registrering som kompletterar förordningarna.

Förfarandet vid bodelning

3 § På begäran av en make eller en dödsbodelägare ska svensk lag tillämpas beträffande förfarandet vid en bodelning även om utländsk lag är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden. Svensk lag om förfarandet vid bodelning får tillämpas också när den utländska lagen föreskriver en annan form för delning eller avräkning i fråga om makars egendom.

Begränsningar i tillämpningen av utländsk lag

4 § Äktenskapsbalkens bestämmelser i 7 kap. 4–9 §§ och 11 kap. 8 och 10 §§ om förfogande över makars gemensamma bostad och bohag och om en makes rätt att överta sådan egendom vid bodelning ska alltid tillämpas, om bostaden och bohaget finns i Sverige.

Äktenskapsbalkens bestämmelser i 12 kap. 2 § om en efterlevande makes rätt att vid bodelning behålla giftorätts gods och om en efterlevande makes förlust av rätten att få del i eller behålla giftorätts gods ska alltid tillämpas.

5 § Vid en bodelning får jämkning ske enligt 12 kap. 1 och 3 §§ äktenskapsbalken även om utländsk lag är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.

Bodelning efter legal separation

6 § Om det utomlands har meddelats ett avgörande om legal separation och makarna inte har återupptagit sammanlevnaden, ska egendom som makarna har förvärvat efter det att avgörandet fått laga kraft inte ingå i en bodelning där svensk lag är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden. Vid en sådan bodelning ska täckning för skulder beräknas med hänsyn till förhållandena då avgörandet fick laga kraft.

Erkännande och verkställighet

7 § En ansökan om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras verkställbart i Sverige enligt någon av EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden görs till tingsrätten. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan.

8 § En ansökan om ändring av ett beslut med anledning av en ansökan enligt 7 § görs till den tingsrätt som har meddelat beslutet.

Om en sådan ansökan görs av den som har gjort ansökan enligt 7 §, ska den ha kommit in till tingsrätten inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades.

9 § Vid handläggning i domstol av ärenden som avses i 7 och 8 §§ tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden.

10 § Om ett avgörande förklaras verkställbart, verkställs avgörandet enligt utsökningensbalken på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft, om inte något annat följer av EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden.

Vid verkställighet av ett avgörande som rör en säkerhetsåtgärd tillämpas i stället bestämmelserna i utsökningensbalken om verkställighet av beslut om kvarstad eller någon annan säkerhetsåtgärd.

11 § Om tingsrätten vid det förfarande som avses i 7 § bifaller en ansökan om verkställbarhetsförklaring, ska tingsrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

3 kap. Särskilda bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden i nordiska situationer

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel gäller för vissa frågor om makars förmögenhetsförhållanden i nordiska situationer.

I förhållande till Finland gäller kapitlet endast i den utsträckning som följer av artikel 62 i EU:s förordning om makars förmögenhetsförhållanden. För avgöranden som har meddelats i Finland gäller bestämmelserna om erkännande och verkställighet i 14 och 15 §§.

Kapitlet gäller inte för registrerade partner.

2 § Det som föreskrivs i 5 och 8–12 §§ gäller om båda makarna

1. är medborgare i någon nordisk stat,
2. när de ingick äktenskapet var medborgare i någon nordisk stat och då tog sin hemvist i en nordisk stat, och
3. efter att äktenskapet ingicks inte har tagit sin hemvist utanför Norden.

Svensk domstols behörighet

3 § Om en svensk domstol tar upp ett yrkande om äktenskapsskillnad enligt 7 § förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap, får domstolen också ta upp en fråga om bodelning, såvida det inte redan pågår ett förfarande i en annan nordisk stat som kan leda till ett motstridigt avgörande.

4 § En fråga om bodelning med anledning av en makes död får tas upp av svensk domstol, om svensk lag ska tillämpas beträffande förfarandet enligt 6 §.

En fråga om bodelning med anledning av en makes död får också tas upp av svensk domstol, trots att en domstol i en annan nordisk stat är behörig, om parterna är överens om det. Det gäller dock inte om en fråga som rör dödsboet handläggs i domstol, av en testamentsexekutor eller bobestyrer eller av en av domstol utsedd boutredningsman eller skiftesman, eller om yrkandet gäller klander av bodelning.

5 § En fråga om boskillnad får tas upp av svensk domstol om

1. makarna har sin hemvist i Sverige, eller
2. makarna har sin hemvist i olika stater i Norden och den make som ansökan riktar sig mot har sin hemvist i Sverige.

Förfarandet vid bodelning med anledning av en makes död

6 § Svensk lag ska tillämpas beträffande förfarandet vid bodelning med anledning av en makes död, om den avlidne var medborgare i en annan nordisk stat och vid sin död hade sin hemvist i Sverige. Detsamma gäller om en efterlevande make som är medborgare i en annan nordisk stat har suttit i oskiftat bo och han eller hon har sin hemvist i Sverige eller om en efterlevande make har suttit i oskiftat bo och vid sin död var medborgare i en annan nordisk stat och då hade sin hemvist i Sverige.

7 § Vid en sådan bodelning med anledning av en makes död som förrättas i Sverige efter en medborgare i en annan nordisk stat ska makarnas samtliga tillgångar och skulder i Sverige och utomlands omfattas.

Tillämplig lag

8 § Om makar eller blivande makar har avtalat att en viss stats lag ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden, gäller det under förutsättning att

1. avtalet avser
  - a) lagen i en nordisk stat där någon av dem hade sin hemvist eller var medborgare när avtalet ingicks, eller
  - b) lagen i en nordisk stat där de båda senast samtidigt hade sin hemvist, under förutsättning att den ena maken eller båda makarna under äktenskapet har tagit sin hemvist i en annan nordisk stat än den där de tog sin hemvist när de gifte sig, och
2. något annat inte följer av 10–12 §§.

9 § Om tillämplig lag inte har bestämts genom avtal, tillämpas lagen i den nordiska stat där makarna tog sin hemvist när de gifte sig.

Om båda makarna senare har tagit sin hemvist i en annan nordisk stat och varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Om båda makarna tidigare under äktenskapet har haft sin hemvist i den staten eller om makarna är medborgare i den staten, tillämpas dock den statens lag så snart de har tagit sin hemvist där.

10 § Ett byte av den lag som tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden inverkar inte på rättsverkningarna av en rättshandling som har ägt rum före bytet.

Giltigheten av bestämmelserna i ett äktenskapsförord bedöms enligt den lag som ska tillämpas på makarnas förmögenhetsförhållanden när frågan blir aktuell.

11 § I fråga om en makes behörighet att råda över fast egendom, över egendom som är likställd med fast egendom eller över en bostad ska lagen i den nordiska stat där egendomen finns alltid tillämpas.

Formkrav för äktenskapsförord och lagvalsavtal

12 § Ett äktenskapsförord eller lagvalsavtal är giltigt till formen, om det när det ingicks uppfyllde formkraven i

1. den lag som enligt 8 eller 9 § var tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden, eller

2. lagen i en nordisk stat där makarna eller en av dem var medborgare.

Om frågan om ett lagvalsavtals giltighet ska bedömas enligt svensk lag, ska lagvalsavtalet anses giltigt om det är skriftligt, daterat och undertecknat av makarna. Av 6 kap. 1 § framgår att lagvalsavtalet dessutom ska registreras hos Skatteverket. Om giltigheten ska bedömas enligt en annan nordisk stats lag och den lagen saknar formkrav för lagvalsavtal, ska giltigheten bedömas enligt den lagens formkrav för äktenskapsförord.

Ett äktenskapsförord eller lagvalsavtal mellan makar som har sin hemvist i Sverige när äktenskapsförordet eller lagvalsavtalet ingås gäller här i landet mot tredje man endast om registrering sker enligt 7 kap. 3 § tredje stycket äktenskapsbalken eller enligt 6 kap. 1 § i denna lag.

Bodelning efter legal separation

13 § Om det i en annan nordisk stat har meddelats ett avgörande om legal separation och det saknas regler om makars förmögenhetsförhållanden efter legal separation i den lag som är tillämplig, ska

1. egendom som en make förvärvar efter det att avgörandet fått laga kraft vara hans eller hennes enskilda,

2. avdrag för att täcka skulder beräknas med hänsyn till förhållandena när avgörandet fick laga kraft, och

3. i övrigt bestämmelserna i den lagen om bodelning efter äktenskapskillnad tillämpas.

Erkännande och verkställighet

14 § En dom eller ett beslut som har meddelats i en annan nordisk stat med tillämpning av bestämmelser om behörighet som motsvarar 3 eller 5 § och som har fått laga kraft ska gälla i Sverige.

15 § I fråga om erkännande, i andra fall än som avses i 14 §, och verkställighet av dom, beslut eller förlikning från en annan nordisk stat om makars förmögenhetsförhållanden finns bestämmelser i lagen (1932:540) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Island och

lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område. Om dessa lagar inte är tillämpliga, ska 4 kap. tillämpas, under förutsättning att något annat inte följer av EU:s förordning om makars förmögenhetsförhållanden.

4 kap. Makars förmögenhetsförhållanden i andra internationella situationer

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel gäller för frågor om konkurrerande förfaranden och erkännande och verkställighet av utländska avgöranden när det gäller makars förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Kapitlet gäller inte om något annat följer av EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden, 3 kap. i denna lag eller annan lag.

Konkurrerande förfaranden

2 § Framställs ett yrkande om makars förmögenhetsförhållanden i en svensk domstol när det redan pågår ett förfarande utomlands som kan leda till ett motstridigt avgörande, ska talan avvisas om det kan antas att avgörandet i det utländska förfarandet blir gällande i Sverige. I stället för att talan avvisas får målet eller ärendet förklaras vilande i avvaktan på att ett avgörande i det utländska förfarandet har fått laga kraft. Talan får dock prövas om det finns särskilda skäl.

Erkännande och verkställighet

3 § Ett utländskt avgörande om makars förmögenhetsförhållanden som har meddelats av en domstol eller en annan myndighet eller av en bodelningsförrättare och som har fått laga kraft gäller i Sverige, om det har meddelats i

1. den stat där svaranden hade sin hemvist, eller
2. en stat vars lag var tillämplig på frågor om makarnas förmögenhetsförhållanden enligt artikel 22 eller 26 i EU:s förordning om makars förmögenhetsförhållanden, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 22 eller 26 i EU:s förordning om registrerade partners förmögenhetsförhållanden, i den ursprungliga lydelsen.

4 § Även om förutsättningarna i 3 § är uppfyllda gäller det utländska avgörandet inte i Sverige, om

1. avgörandet har meddelats mot en part som inte har avgett svaromål och som inte har fått kändedom om den väckta talan i tillräcklig tid för att kunna avge svaromål eller mot en part som annars inte har fått rimliga möjligheter att föra sin talan i det utländska förfarandet,
2. avgörandet strider mot ett svenskt avgörande,
3. avgörandet strider mot ett i Sverige gällande utländskt avgörande i ett förfarande som började tidigare än det andra utländska förfarandet,
4. det i Sverige pågår ett förfarande som kan leda till ett motstridigt avgörande,

5. det utomlands pågår ett förfarande som kan leda till ett motstridigt avgörande, såvida det förfarandet har börjat tidigare än det andra utländska förfarandet och kan antas leda till ett i Sverige gällande avgörande, eller

6. det skulle vara uppenbart oförenligt med grunderna för den svenska rättsordningen att erkänna avgörandet.

5 § Ett utländskt domstolsavgörande om makars förmögenhetsförhållanden som är verkställbart i den stat där det meddelades och som gäller i Sverige får verkställas, om avgörandet har förklarats verkställbart här.

En ansökan om att avgörandet ska förklaras verkställbart i Sverige görs till tingsrätten. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan.

Sökanden ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller i kopia som har bestyrkts av en behörig myndighet samt de ytterligare handlingar som tingsrätten behöver för sin prövning. Sökanden ska samtidigt ge in en översättning av handlingarna till svenska, om inte tingsrätten anser att det är obehövt.

6 § Vid handläggning i domstol av ett ärende om verkställbarhetsförklaring tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

7 § Om ett avgörande förklaras verkställbart, verkställs avgörandet på samma sätt som ett motsvarande svenskt avgörande som har fått laga kraft. Ett beslut om tvångsmedel i avgörandet ska dock inte tillämpas.

5 kap. Sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel gäller för frågor om sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

Kapitlet gäller endast sådana samboförhållanden där ingen av samborna är gift.

Kapitlet gäller inte om något annat följer av en annan lag.

Svensk domstols behörighet

2 § En fråga om sambors förmögenhetsförhållanden får tas upp av svensk domstol, om

1. svaranden har sin hemvist i Sverige,
2. käranden har sin hemvist i Sverige och svensk lag enligt 5 eller 6 § är tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden,
3. frågan rör egendom i Sverige, eller
4. svaranden i en uppkommen fråga har godtagit att saken prövas i Sverige eller har avgett svaromål i saken utan invändning om domstolens behörighet.

Om frågan gäller bodelning med anledning av en sambos död tillämpas 3 § i stället för första stycket.

3 § En fråga om bodelning med anledning av en sambos död får tas upp av svensk domstol

1. om den avlidna sambon hade sin hemvist i Sverige,
2. i fall som anges i 2 § första stycket 1, 2 och 4, eller
3. på begäran av den efterlevande sambon om svensk domstol, i andra fall än som avses i 1, är behörig att ta upp en fråga om arv efter den avlidne enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg, i den ursprungliga lydelsen.

Konkurrerande förfaranden

4 § Framställs ett yrkande om sambors förmögenhetsförhållanden i en svensk domstol när det redan pågår ett förfarande utomlands som kan leda till ett motstridigt avgörande, ska talan avvisas om det kan antas att avgörandet i det utländska förfarandet blir gällande i Sverige. I stället för att talan avvisas får målet eller ärendet förklaras vilande i avvaktan på att ett avgörande i det utländska förfarandet har fått laga kraft. Talan får dock prövas om det finns särskilda skäl.

Tillämplig lag

5 § Om sambor eller blivande sambor skriftligen har avtalat att en viss stats lag ska tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden, ska det gälla under förutsättning att

1. avtalet avser lagen i en stat där någon av dem hade sin hemvist eller var medborgare när avtalet ingicks, och
2. något annat inte följer av 7–14 §§.

6 § Om tillämplig lag inte har bestämts genom avtal, gäller lagen i den stat där samborna tog sin hemvist när samboförhållandet inleddes.

Om båda samborna senare har tagit sin hemvist i en annan stat och varit bosatta där i minst två år, tillämpas i stället den statens lag. Om båda samborna tidigare under samboförhållandet har haft sin hemvist i den staten eller om båda samborna är medborgare i den staten, tillämpas dock den statens lag så snart de har tagit sin hemvist i staten.

7 § En rättshandling mellan sambor avseende deras förmögenhetsförhållanden är giltig, om rättshandlingen stämmer överens med den lag som är tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden när den äger rum. En rättshandling som äger rum före samboförhållandet är giltig om den stämmer överens med den lag som blir tillämplig när samboförhållandet inleds.

Rättshandlingen ska alltid anses giltig till formen, om rättshandlingen uppfyller formkraven enligt lagen i den stat där den äger rum eller där samborna då har sin hemvist.

Särskilda bestämmelser om bodelning

8 § På begäran av en sambo eller en dödsbodelägare ska svensk lag tillämpas beträffande förfarandet vid en bodelning även om utländsk lag är tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden. Svensk lag om förfa-

randet vid bodelning får tillämpas också när den utländska lagen föreskriver en annan form för delning eller avräkning när det gäller sambornas egendom.

9 § En utländsk bodelning med anledning av en sambos död ska anses giltig till formen, om den uppfyller formkraven enligt

1. den lag som var tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden,
2. lagen i den stat där den förrättades, eller
3. lagen i den stat där den avlidne hade sin hemvist eller var medborgare.

10 § Vid en bodelning ska sambornas samtliga tillgångar och skulder i Sverige och utomlands beaktas, om inte något annat följer av den lag som är tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden. Vid lottläggningen bör en sambo i första hand tilldelas egendom som tillhör honom eller henne utomlands.

Om det finns egendom utomlands och det kan antas att bodelningen inte kommer att gälla i det landet, får bodelningen begränsas till att gälla en viss del av sambornas egendom. En sådan begränsning får dock inte göras om någon av samborna med rimliga skäl motsätter sig det.

Vid bodelningen ska det beaktas vad som har tillkommit samborna vid motsvarande förrättning utomlands.

Begränsningar i tillämpningen av utländsk lag

11 § Bestämmelserna i 16–18 och 22–25 §§ sambolagen (2003:376) om förfogande över sambors gemensamma bostad och bohag, om en sambos rätt att överta sådan egendom vid bodelning och om förlust av rätten för den efterlevande sambon att få del i den avlidnes egendom ska alltid tillämpas, om bostaden och bohaget finns i Sverige.

12 § Vid en bodelning får jämkning ske enligt 15 § sambolagen (2003:376) även om utländsk lag är tillämplig på sambornas förmögenhetsförhållanden.

13 § Inskränkningar som en utländsk lag innehåller i en sambos rätt att förfoga över sådan fast egendom eller tomträtt som tillhör denna sambo och finns i Sverige kan inte göras gällande mot tredje man i vidare mån än vad som följer av svensk lag.

Detsamma gäller inskränkningar i en sambos rätt att förfoga över sin övriga egendom eller att skuldsätta sig, om tredje man och sambon befann sig i Sverige när rättshandlingen ägde rum och tredje mannen inte kände till eller borde ha känt till inskränkningen.

14 § Begränsningar som en utländsk lag innehåller i en sambos skyldighet att med sin egendom svara för sina skulder kan inte göras gällande i Sverige, om skulden hänför sig till en rättshandling varigenom en sambo har förfogat över sin fasta egendom eller tomträtt och egendomen finns här i landet.

Detsamma gäller om skulden hänför sig till en rättshandling varigenom en sambo har förfogat över annan egendom eller skuldsatt sig, om sambon och

tredje man befann sig i Sverige när rättshandlingen ägde rum och tredje mannen inte kände till eller borde ha känt till inskränknigen.

Erkännande och verkställighet

15 § Ett utländskt avgörande om sambors förmögenhetsförhållanden som har meddelats av en domstol eller en annan myndighet eller av en bodelningsförrättare och som har fått laga kraft gäller i Sverige, om det har meddelats i

1. den stat där svaranden hade sin hemvist, eller
2. en stat vars lag enligt 5 eller 6 § var tillämplig på frågor om sambornas förmögenhetsförhållanden.

16 § Även om förutsättningarna i 15 § är uppfyllda gäller det utländska avgörandet inte i Sverige, om

1. avgörandet har meddelats mot en part som inte har avgett svaromål och som inte har fått kännedom om den väckta talan i tillräcklig tid för att kunna avge svaromål eller mot en part som annars inte har fått rimliga möjligheter att föra sin talan i det utländska förfarandet,
2. avgörandet strider mot ett svenskt avgörande,
3. avgörandet strider mot ett i Sverige gällande utländskt avgörande i ett förfarande som började tidigare än det andra utländska förfarandet,
4. det i Sverige pågår ett förfarande som kan leda till ett motstridigt avgörande, eller
5. det utomlands pågår ett förfarande som kan leda till ett motstridigt avgörande, såvida det förfarandet har börjat tidigare än det andra utländska förfarandet och kan antas leda till ett i Sverige gällande avgörande.

17 § Ett utländskt domstolsavgörande om sambors förmögenhetsförhållanden som är verkställbart i den stat där det meddelades och som gäller i Sverige får verkställas, om avgörandet har förklarats verkställbart här.

En ansökan om att avgörandet ska förklaras verkställbart i Sverige görs till tingsrätten. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan.

Sökanden ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller i kopia som har bestyrkts av en behörig myndighet samt de ytterligare handlingar som tingsrätten behöver för sin prövning. Sökanden ska samtidigt ge in en översättning av handlingarna till svenska, om inte tingsrätten anser att det är obehövligt.

18 § Vid handläggning i domstol av ett ärende om verkställbarhetsförklaring tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

19 § Om ett avgörande förklaras verkställbart, verkställs avgörandet på samma sätt som ett motsvarande svenskt avgörande som har fått laga kraft. Ett beslut om tvångsmedel i avgörandet ska dock inte tillämpas.

Ordre public

20 § En bestämmelse i utländsk lag får inte tillämpas och ett utländskt avgörande gäller inte i Sverige, om det skulle vara uppenbart oförenligt med

grunderna för den svenska rättsordningen att tillämpa bestämmelsen eller att erkänna avgörandet.

6 kap. Övriga bestämmelser

Registrering av lagvalsavtal mellan makar

1 § Ett lagvalsavtal om makars förmögenhetsförhållanden ska registreras hos Skatteverket i äktenskapsregistret. Ett lagvalsavtal som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till Skatteverket inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller lagvalsavtalet först från och med den dag då det ges in till Skatteverket.

Vid handläggningen av en ansökan om registrering av ett lagvalsavtal tillämpas 16 kap. äktenskapsbalken.

Hemvist

2 § Vid tillämpningen av denna lag ska den som är bosatt i en viss stat anses ha sin hemvist där, om bosättningen med hänsyn till vistelsens varaktighet och omständigheterna i övrigt får anses stadigvarande.

Reservforum

3 § Om svensk domstol är behörig enligt EU:s förordningar om makars och registrerade partners förmögenhetsförhållanden eller enligt denna lag och annan behörig domstol saknas, är Stockholms tingsrätt behörig.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.
  2. Genom lagen upphävs lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden.
  3. Bestämmelserna i 3–12 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande i frågor om makars förmögenhetsförhållanden, om äktenskapet har ingåtts före den 29 januari 2019 och makarna inte den dagen eller därefter ingår ett lagvalsavtal som är giltigt till formen.
  4. Den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen i domstol av sådana mål och ärenden om makars förmögenhetsförhållanden som har inletts före den 29 januari 2019.
  5. Särskilda bestämmelser om vad som övergångsvis gäller i frågor om makars förmögenhetsförhållanden i nordiska situationer finns i lagen (2019:000) om ändring i förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 3 §¹

Genom äktenskapsförord kan makar eller blivande makar bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem ska vara hans eller hennes enskilda egendom. Genom nytt äktenskapsförord kan makar bestämma att egendomen ska vara giftorättsgods.

Äktenskapsförord ska upprättas skriftligen och undertecknas av makarna eller de blivande makarna. Detta gäller även om någon av dem är underårig eller om äktenskapsförordet avser egendom, som till någon del omfattas av förvaltarskap enligt föräldrabalken. I så fall ska dock förmyndarens eller förvaltarens skriftliga medgivande inhämtas.

Äktenskapsförord ska registreras hos Skatteverket. Ett äktenskapsförord som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till Skatteverket inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller *äktenskapsförord* först från och med den dag då det ges in till Skatteverket.

Genom *ett* äktenskapsförord kan makar eller blivande makar bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem ska vara hans eller hennes enskilda egendom. Genom *ett* nytt äktenskapsförord kan makar bestämma att egendomen ska vara giftorättsgods.

Ett äktenskapsförord ska upprättas skriftligen, *dateras* och undertecknas av makarna eller de blivande makarna. Detta gäller även om någon av dem är underårig eller om äktenskapsförordet avser egendom, som till någon del omfattas av förvaltarskap enligt föräldrabalken. I så fall ska dock förmyndarens eller förvaltarens skriftliga medgivande inhämtas.

Ett äktenskapsförord ska registreras hos Skatteverket. Ett äktenskapsförord som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till Skatteverket inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller *äktenskapsförordet* först från och med den dag då det ges in till Skatteverket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.

2. För äktenskapsförord som har getts in för registrering hos Skatteverket före ikraftträdandet gäller 7 kap. 3 § i den äldre lydelsen, om inte något annat följer av rådets förordning (EU) 2016/1103 av den 24 juni 2016 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om makars förmögenhetsförhållanden eller rådets förordning (EU)

¹ Senaste lydelse 2011:891.

2016/1104 av den 24 juni 2016 om genomförande av ett fördjupat samarbete på området för domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap.

3 Förslag till lag om ändring i förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap¹

dels att 2 a, 3 a–6 och 23 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 3, 7–10 och 22 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Har makar eller blivande makar avtalat att en viss stats lag skall tillämpas på deras förmögenhetsförhållanden, skall det gälla om

1. avtalet avser

a) lagen i en fördragsslutande stat där någon av dem hade hemvist eller var medborgare när avtalet ingicks eller

b) lagen i den fördragsslutande stat där de båda senast samtidigt hade hemvist, ifall den ena maken eller båda makarna under äktenskapet har tagit hemvist i en annan fördragsslutande stat än den där de tog hemvist när de gifte sig, och

2. något annat inte följer av 3 b–4 §§.

Bestämmelser om makars förmögenhetsförhållanden i nordiska situationer finns i lagen (2019:000) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer.

7 §³

Ett yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad mellan makar som är medborgare och har hemvist i en fördragsslutande stat tas upp i den stat där

1. makarna har sitt hemvist,

Ett yrkande om äktenskapsskillnad mellan makar som är medborgare och har sin hemvist i en fördragsslutande stat tas upp i Sverige om

1. makarna har sin hemvist här,

¹ Senaste lydelse av

2 a § 2007:522

3 a § 2007:522

3 b § 2007:522

3 c § 2007:522

4 § 2007:522

5 § 2007:522

23 § 2009:257.

² Senaste lydelse 2007:522.

³ Senaste lydelse 2001:398. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

2. makarna senast hade hemvist samtidigt och en av dem fortfarande är bosatt,

3. makarna är medborgare,

4. svaranden har *sitt* hemvist,

5. någon av makarna har *sitt* hemvist, om en ansökan om *hemskillnad* eller äktenskapsskillnad är gemensam,

6. käranden har *sitt* hemvist, om han eller hon varit bosatt *där* i minst ett år omedelbart innan ansökningen gjordes, eller

7. käranden är medborgare och har *sitt* hemvist, om han eller hon varit bosatt *där* i minst sex månader omedelbart innan ansökningen gjordes.

Ett yrkande om äktenskapsskillnad på grund av hemskillnad kan även tas upp i den stat där beslutet om hemskillnad har meddelats.

2. makarna senast hade hemvist samtidigt *här* och en av dem fortfarande är bosatt *här*,

3. makarna är *svenska* medborgare,

4. svaranden har *sin* hemvist *här*,

5. någon av makarna har *sin* hemvist *här*, om en ansökan om äktenskapsskillnad är gemensam,

6. käranden har *sin* hemvist *här*, om han eller hon varit bosatt *här* i minst ett år omedelbart innan ansökningen gjordes, eller

7. käranden är *svensk* medborgare och har *sin* hemvist *här*, om han eller hon varit bosatt *här* i minst sex månader omedelbart innan ansökningen gjordes.

8 §⁴

I samband med ett yrkande om hemskillnad eller äktenskapsskillnad får också av samma eller annan myndighet prövas frågor om tillfälligt hävande av sammanlevnaden och bodelning. Även frågor om vårdnad om barn, barns boende och umgänge med barn får prövas, om

1. barnet är makarnas gemensamma och

2. barnet har *sitt* hemvist i *den stat där yrkandet om hemskillnad eller äktenskapsskillnad tas upp*.

Om barnet inte har *sitt* hemvist i *den stat där yrkandet om hemskillnad eller äktenskapsskillnad tas upp*, får frågor om vårdnad om barn, barnets boende och umgänge med barn ändå tas upp *där*, om

1. barnet har *sitt* hemvist i en fördragsslutande stat,

En svensk domstol får i samband med ett yrkande om äktenskapsskillnad också pröva frågor om tillfälligt hävande av sammanlevnaden. Även frågor om vårdnad om barn, barns boende och umgänge med barn får prövas i samband med ett sådant yrkande, om

1. barnet är makarnas gemensamma, och

2. barnet har *sin* hemvist i *Sverige*.

Om barnet inte har *sin* hemvist i *Sverige*, får frågor om vårdnad om barn, barnets boende och umgänge med barn ändå tas upp *här*, om

1. barnet har *sin* hemvist i en fördragsslutande stat,

⁴ Senaste lydelse 2001:398.

2. barnet är makarnas gemensamma och åtminstone en av makarna har vårdnaden om *det*,

3. makarna har godtagit att frågan prövas i *den stat där yrkandet om äktenskapsskillnad eller hemskillnad tas upp* och

4. *frågans prövning i den staten är till barnets bästa.*

2. barnet är makarnas gemensamma och åtminstone en av makarna har vårdnaden om *barnet*,

3. makarna har godtagit att frågan prövas *här*, och

4. *det är till barnets bästa att frågan prövas här.*

8 a §⁵

Om en talan angående en fråga enligt 7 eller 8 § väcks *vid behörig myndighet i olika fördragslutande stater mellan samma parter, skall den myndighet vid vilken talan väckts senare självant avvisa talan till förmån för den andra myndigheten.*

Vid tillämpning av första stycket skall en fråga om *hemskillnad* och en fråga om *äktenskapsskillnad* anses vara samma fråga.

Om en talan angående en fråga enligt 7 eller 8 § väcks *i en svensk domstol när det redan pågår ett förfarande mellan samma parter vid en behörig myndighet i en annan fördragslutande stat, ska talan avvisas till förmån för den myndigheten.*

Vid tillämpning av första stycket ska en fråga om *legal separation* och en fråga om *äktenskapsskillnad* anses vara samma fråga.

9 §⁶

Vid prövning av frågor som avses i 7 och 8 §§ tillämpas *i varje stat där gällande lag. Frågor om bodelning skall dock alltid avgöras enligt den lag som är tillämplig på makarnas förmögenhetsförhållanden.*

Hemskillnad som vunnits i en av staterna medför i de övriga samma rätt att få äktenskapsskillnad som om den vunnits i den staten.

I en fördragslutande stat där regler om hemskillnad saknas men där äktenskapsskillnad i vissa fall skall föregås av betänketid har makar, som vunnit hemskillnad i en annan fördragslutande stat och därefter levt åtskilda under en tid motsvarande sådan betänketid samt inte återupptagit sammanlevnaden, rätt att få äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.

Vid prövning av frågor som avses i 7 och 8 §§ tillämpas *svensk lag.*

Om legal separation har beslutats i en fördragslutande stat, har makarna rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid, under förutsättning att de har levt åtskilda under en tid som motsvarar betänketiden och att de inte har återupptagit sammanlevnaden.

⁵ Senaste lydelse 2001:398.

⁶ Senaste lydelse 2007:522. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

10 §⁷

Har hemskillnad vunnits mellan makar, på vilkas förmögenhetsförhållanden lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, är tillämplig, skall egendom som make förvärvar efter hemskillnaden vara hans enskilda och täckning för gäld beräknas med hänsyn till förhållandena vid hemskillnaden. I övrigt äga bestämmelserna i den staten om bodelning efter äktenskapsskillnad motsvarande tillämpning.

Avlider make, sedan hemskillnad vunnits, skall, i fråga om efterlevande makes rätt att taga arv eller testamente efter den avlidne, vid tillämpning av lagen i fördragsslutande stat, där regler om hemskillnad saknas, hemskillnaden likställas med äktenskapsskillnad, om hemskillnaden ännu består.

Om en make avlider efter det att legal separation beslutats och om den tillämpliga lagen inte innehåller regler om legal separation ska, i fråga om efterlevande makes rätt att arva eller ta testamente efter den avlidne, den legala separationen likställas med äktenskapsskillnad, om den legala separationen bestod via dödsfallet.

22 §⁸

Lagakraftvunnen dom eller administrativ myndighets beslut, som i en av staterna meddelats enligt 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21 §, skall gälla i övriga stater utan särskild stadfästelse och utan prövning av avgörandets riktighet eller myndighetens behörighet. Detsamma gäller en lagakraftvunnen dom som meddelats i en av staterna och avser ogiltighet eller återgång av äktenskap mellan medborgare i någon fördragsslutande stat.

Lagakraftvunnen dom eller administrativ myndighets beslut, som meddelats i en annan fördragsslutande stat med tillämpning av bestämmelser som motsvarar 7, 8, 11, 13, 14, 15, 19 eller 21 §, ska gälla i Sverige utan något särskilt beslut och utan att det görs någon prövning av avgörandets riktighet eller myndighetens behörighet. Detsamma gäller en lagakraftvunnen dom som meddelats i en annan fördragsslutande stat och avser ogiltighet eller återgång av äktenskap mellan medborgare i någon fördragsslutande stat.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.
2. I förhållande till Finland gäller fortfarande

⁷ Senaste lydelse 1973:1181. Ändringen innebär bl.a. att första stycket tas bort.

⁸ Senaste lydelse 2001:398.

a) bestämmelserna i 3 § i den äldre lydelsen och de upphävda 2 a och 3 a–4 §§, om äktenskapet har ingåtts före den 29 januari 2019 och makarna inte den dagen eller därefter ingår ett lagvalsavtal som är giltigt till formen, och

b) äldre föreskrifter i fråga om handläggningen i domstol av mål och ärenden som har inletts före den 29 januari 2019.

3. I förhållande till de övriga nordiska länderna gäller för lagvalsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet förfarande den upphävda 4 §.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Denna lag tillämpas inte om något annat följer av de unionsrättsakter och internationella instrument som omfattas av lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden, eller av särskilda bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden och förlikningar på särskilda rättsområden.

Denna lag tillämpas inte om något annat följer av

– de unionsrättsakter och internationella instrument som anges i 1 § lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden eller i 1 kap. 2 § lagen (2019:000) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer, eller

– särskilda bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden och förlikningar på särskilda rättsområden.

Lagen tillämpas inte heller i fråga om

1. dom eller förlikning i mål om boskillnad, legal separation, äktenskapsskillnad, återgång av äktenskap, antagande av adoptivbarn eller adoptivförhållandes hävande, omyndighetsförklaring eller dess hävande eller i mål angående bodelning eller skadestånd med anledning av legal separation, äktenskapsskillnad eller återgång av äktenskap, om det inte är fråga om verkställighet av en dom som ska gälla i Sverige enligt 22 § förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption eller förmynderskap,

1. dom eller förlikning i mål om boskillnad, legal separation, äktenskapsskillnad, återgång av äktenskap, antagande av adoptivbarn eller adoptivförhållandes hävande, omyndighetsförklaring eller dess hävande eller i mål angående bodelning eller skadestånd med anledning av legal separation, äktenskapsskillnad eller återgång av äktenskap, om det inte är fråga om verkställighet av en dom som ska gälla i Sverige enligt 22 § förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap eller enligt 3 kap. 14 § lagen (2019:000) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer,

¹ Senaste lydelse 2014:921.

2. dom eller förlikning som rör vårdnad om eller rätt till umgänge med barn eller överlämnande av barn i annat fall, om det inte är fråga om verkställighet enligt 6 §,

3. dom eller förlikning som rör familjerättslig underhållsskyldighet,

4. dom eller förlikning som rör faderskapet till barn,

5. dom eller förlikning som rör rätt på grund av arv eller testamente, efterlevande makes rätt, boutredning eller skifte med anledning av dödsfall eller ansvar för den dödes skulder, om inte den avlidne var medborgare i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige och hade hemvist i någon av dessa stater,

5. dom eller förlikning som rör rätt på grund av arv eller testamente, efterlevande makes rätt, boutredning eller skifte med anledning av dödsfall eller ansvar för den dödes skulder, om inte den avlidne var medborgare i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige och hade *sin* hemvist i någon av dessa stater,

6. dom eller förlikning som rör

a) en gäldenärs försättande i konkurs,

b) inledande av en förhandling om offentligt ackord utan konkurs,

c) andra frågor som beror av en konkursdomares eller konkursdomstols prövning, eller

d) en rättshandlings eller någon annan åtgärds ogiltighet eller återgång på grund av konkurs eller förhandling om offentligt ackord utan konkurs i något av de nordiska länderna, om det framgår av konkursbeslutet eller beslutet om offentlig ackordsförhandling att gäldenären inte hade hemvist i något av de nordiska länderna, eller

d) en rättshandlings eller någon annan åtgärds ogiltighet eller återgång på grund av konkurs eller förhandling om offentligt ackord utan konkurs i något av de nordiska länderna, om det framgår av konkursbeslutet eller beslutet om offentlig ackordsförhandling att gäldenären inte hade *sin* hemvist i något av de nordiska länderna, eller

7. dom eller förlikning i mål som ska tas upp omedelbart av särskild domstol för handläggning av tvister som rör kollektivavtal.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:788) om införande av äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1987:788) om införande av äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

I fråga om ansökan om boskillnad som görs enligt 5 § förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap skall giftermålsbalkens bestämmelser om rättegången i boskillnadsmål *alltjämt* tillämpas.

I fråga om *en* ansökan om boskillnad som får tas upp av svensk domstol enligt 3 kap. 5 § lagen (2019:000) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer ska giftermålsbalkens bestämmelser om rättegången i boskillnadsmål *fortfarande* tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.

¹ Senaste lydelse 1988:117.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:417) om arv i internationella situationer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2015:417) om arv i internationella situationer

dels att 3 kap. 8–10 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 8 § ska utgå,

dels att nuvarande 3 kap. 11 § ska betecknas 3 kap. 8 §,

dels att 1 kap. 2 § och den nya 3 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 11 § ska sättas närmast före 3 kap. 8 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

I 3 kap. finns bestämmelser som införlivar konventionen den 19 november 1934 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om arv, testamente och boutredning (den nordiska arvskonventionen).

I 3 kap. finns bestämmelser som *delvis* införlivar konventionen den 19 november 1934 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om arv, testamente och boutredning (den nordiska arvskonventionen).

3 kap.

11 §

I fråga om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning från Danmark, Finland, Island eller Norge om rätt på grund av arv eller testamente, efterlevande makes rätt, boutredning eller skifte med anledning av dödsfall eller ansvar för den dödes skulder *tillämpas* lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område. Om den lagen *inte gäller, tillämpas* 4 kap., *om inte* något annat följer av arvsförordningen, *eller lagen (1990:272) om internationella frågor rörande makars och sambors förmögenhetsförhållanden.*

8 §

I fråga om erkännande och verkställighet av dom eller förlikning från Danmark, Finland, Island eller Norge om rätt på grund av arv eller testamente, efterlevande makes rätt, boutredning eller skifte med anledning av dödsfall eller ansvar för den dödes skulder *finns bestämmelser i* lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område. Om den lagen *inte är tillämplig, ska* 4 kap. *tillämpas, under förutsättning att* något annat *inte* följer av arvsförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2019.